

เทศน์เช้า วันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราจะหาความสุขกันนะ เราเกิดมาเป็นชาวพุทธ เรามีวาสนาเห็นใหม่ ถ้าลัทธิ
อื่นๆ มันเป็นการอ้อนวอน มันเป็นการทำของเขา เขาว่าทำของเขามันเป็นเรื่องศาสนา
เวลาหลวงตาท่านพูดนะ ศาสนาพุทธคือศาสนาแห่งพุทธะไง มีศาสตองค์เดียวที่ปฏิภาณ
ตนว่าเป็นพระอรหันต์ คือสิ้นจากกิเลสได้ แต่อย่างนั้นมันเป็นการอ้อนวอนเอา

เป็นการอ้อนวอนนะ เป็นการประพฤติปฏิบัติมันก็เป็นการอ้อนวอนทั้งนั้นล่ะ
อย่างเช่น เราศึกษาธรรมะนี่เราเข้าใจ แล้วเราไปดูงาน เห็นใหม่ ไปดูงานแต่เราทำงาน
เป็นใหม่ นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เห็นสถานะต่างๆ นั้นล่ะไปดูงาน
ถ้าการไปดูงาน กับเราทำงานเป็น มันคนละเรื่องนะ เราไปดูงาน เห็นสถานะ เห็นเป็นงาน
แต่ถ้าเราทำงานเป็นนี่เราเป็นเอง ใจเราเป็นเอง เราจะเข้าใจหมดเลย

เราทำเป็นกับเราไปดูงาน นี่ที่เขาถาม อภิรกรรมผิดอย่างไร ผิดอย่างไร.. ผิดเพราะ
เขาทำเป็นสารคดี แล้วก็มาฉายให้เราดู นี่สภาวะธรรมเป็นอย่างนั้น อากาของจิตเป็นอย่าง
นั้น เป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น แล้วเราก็สร้างภาพกันว่าเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น มันถึง
ไม่เป็นความจริง ถ้ามันเป็นความจริงนะเราต้องทำเป็น ถ้าทำเป็นนะ หนังสือสารคดีพวกนั้น
เราต้องเป็นคนค้นคว้าเอง ทำวิจัยเอง แล้วเราต้องถ่ายทำเอง

เราถ่ายทำเอง เราเข้าใจเอง เราทำเอง เราเป็นเองหมด เริ่มต้นตั้งแต่เตรียมงาน
เริ่มต้นตั้งแต่การถ่ายทำ ถ่ายทำเรื่องอะไร ? เรื่องชีวิตนี้ไง ชีวิตเรานี้ ชีวิต.. คูสิ แหล่งน้ำ
ถ้ามีฝนตก มีน้ำ ถ้ามีน้ำบึงนี้รอดตายแล้ว เพราะน้ำคือชีวิต ถ้ามีน้ำบึงพืชพันธุ์
ธัญญาหารมันจะมาแล้ว เพราะมีน้ำ มีแหล่งน้ำ เพื่อเป็นการกสิกรรม เพื่อการดำรงชีวิต

ในความรู้สึกเราก็เหมือนกัน ถ้ามีหัวใจใจ หัวใจคือแหล่งน้ำ ถ้ามีหัวใจมี
ความรู้สึกอยู่ หัวใจถ้ามีความรู้สึกมีความคิดอยู่.. นี่การประกอบธุรกิจ การทำหน้าที่การ
งานต่างๆ ทำมาจากความรู้สึกทั้งนั้น.. ความคิด ความอ่าน คำพูด นิมโนกรรม

กายกรรม วาจากรรม เกิดจากมโนกรรม ถ้าไม่มีมโนกรรม.. มะนัสุมิงปี นิพพินทะติ มะโนสัมผัสเสปี นิพพินทะติ แม้แต่มโนก็ต้องทำลายมัน แม้แต่ความคิด พลังงานก็ต้องทำลายมัน

มโนกรรม เห็นไหม สิ่งที่เป็นความคิดขึ้นมา นี่คือแหล่งน้ำ คิดดีคิดชั่วไง ถ้าคิดดี เป็นสิ่งที่ดี นี่ทำกสิกรรม ทำสิ่งดีๆ เป็นเกษตรอินทรีย์ เป็นธรรมชาติ พอเป็นธรรมชาติ ขึ้นมานี้ มันเป็นอุตสาหกรรมไม่พอแล้ว ต้องใช้ทางสารเคมี ดินตายหมดเลย ทุกอย่างตาย ดินมีชีวิต ทุกอย่างมีชีวิตหมดเลย เราฟื้นฟูขึ้นมา.. ฟื้นฟูแหล่งที่ทำกิน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันคิดทางกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันทำให้จิตตายด้าน ใจ ทำให้หัวใจตายด้าน ทำให้สิ่งต่างๆ มันไม่ชุ่มชื้นขึ้นมา ไม่มีชีวิตชีวา แต่ถ้าเป็นคุณธรรม นี่เกษตรอินทรีย์มันจะได้มากได้น้อยก็แล้วแต่ แต่มีความสุขนะ มันมีความสุข มันไม่ทำให้แผ่นดินตาย มันทำให้มีสารจุลินทรีย์ของมัน มันมีทุกอย่างเป็นตามชีวิตของมัน

เราทำคุณงามความดีนี้มันสืบต่อ เห็นไหม คุณติ สายบุญสายกรรม.. สายบุญสายกรรมทำให้เราเกิดดีขึ้น พัฒนาดีขึ้น การพัฒนานี้มันเห็นคุณค่าในชีวิตนะ มันไม่สร้อย เสรีาหงาหงอยนะ การประพฤติปฏิบัติคือตักตะนะ เวลาปฏิบัติขึ้นมา ถ้าปฏิบัติไปไม่รอดนี้ มันจะคอดก หัวชนฝาเลยละ เอาหัวชนภูเขาไว้ แล้วทำอะไรไม่ได้

ถ้ามันไม่มีอุบายวิธีการการหาทางออก เห็นไหม เวลาหาทางออก นี่เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเริ่มต้นมันไปไม่ได้ต้องย้อนกลับมาเลย ศิลเราเป็นอย่างไร การดำรงชีวิตเราเป็นอย่างไร ตั้งแต่ต้นขึ้นมา อารมณ์ความคิดวันนี้เราทำอย่างไร.. ย้อนกลับมาดูหมดนะ แม้แต่อาหารคำแรกที่เอาใส่ปากนี่เอาอะไรใส่ปาก เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันไปกดทับนะ แต่เราไม่ได้มองเลย ไม่ได้คิดเลย นิมมโนกรรม

ถ้าจิตมันเป็นสิ่งที่ดีนี้มันเห็นใจ เห็นคุณงามความดี เห็นคุณธรรม.. สิ่งนี้เรากินธรรม เรากินความถูกต้อง แต่เราเพื่อปาก กินเพื่อกิเลส เห็นไหม มันต้องการอาหารตามแต่ความจะอยาก สิ่งนี้มันต้องการหมด แล้วมันก็เหยียบย่ำใจของเรา แต่ถ้ามันเป็นคุณธรรม.. สิ่งใดที่มันเป็นโทษกับร่างกาย เราปฏิเสธมัน เรากินเราฉันแต่สิ่งที่มันพอดำรงชีวิตเท่านั้นเอง ดำรงชีวิตเพื่ออะไร เพื่อให้ร่างกายมันปลอดโปร่ง เพื่อไม่ให้ธาตุ

ชั้นมัณฑกตทับหัวใจ แล้วเราไปเดินจงกรม เห็นไหม มันก็ไม่เอาหัวชนฝาไง มันก็ไม่เอาหัวชนภูเขาไว้ไง

ไอ้ที่นี่เอาหัวชนภูเขาไว้ อยากได้อะไรก็ไปหมดเลย แต่ไม่ดูที่มาของมันเลย ที่มาของมัน เห็นไหม ดูที่มาของชีวิตสิ ว่าชีวิตนี้มาจากไหน.. เราว่าชีวิตมาจากพ่อแม่ แล้วพ่อแม่มาจากไหน.. พ่อแม่ก็มาจากปู่ย่าตายาย ปู่ย่าตายายมาจากไหน.. มันสาวจบไหมล่ะ แล้วเป็นเราหรือเปล่า ปู่ย่าตายายก็เป็นปู่ย่าตายาย เป็นตระกูลของเราละ แต่ชีวิตเราไม่ใช่เป็นมาจากปู่ย่าตายาย ไม่ได้มาจากโคตรตระกูลนะ

จิตของเราคือมาจากเรา.. จิตของเรานี้ เห็นไหม ปฏิสนธิจิตเรามาเกิดในตระกูลนี้เท่านั้น สถานะที่ได้มา ร่างกายมนุษย์นี้ได้มาเท่านั้น แต่สายบุญสายกรรมที่มานี้มันมาอย่างไร ถ้าเราไม่มีสายบุญสายกรรมกันมาเลย จิตดวงหนึ่งก็คือดวงหนึ่ง มันเกิดโดยปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตมาปฏิสนธิในไข่ของมารดา แล้วโอปปาติกะ ไปเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม ไปเกิดในไข่ไหนล่ะ เวลาไปเกิดในน้ำคร่ำ เห็นไหม เราก็ไม่เป็นอีก

คูสิ คูพระในสมัยพุทธกาล ไปเกิดเป็นเส้นเป็นไร ทำไมเกิดได้ล่ะ ทำไมท้าวโฆสก.. ท้าวโฆสกนี้ โฆสกมาจากหมานะ หมาที่ไปคาบจิวพระปัจเจกพระพุทธเจ้า เวลาบิณฑบาต เห็นไหม ถ้านัดพร้อมแล้วให้สุนัขนั้นมารับไป.. เขาว่าสุนัขเขาฉลาด สุนัขมันก็มา พระปัจเจกพระพุทธเจ้าเดินหลบซ้ายหลบขวา แล้วมันก็ดึงชายจิวมา มันรักมาก มันผูกพันกันมาก ออกพรรษาแล้วพระปัจเจกพระพุทธเจ้าต้องธุดงค์ไป มันรัก มันผูกพัน มันหอนจนมันตายนะ พอตายไปเกิดเป็นเทวดา.. สุนัขมันเกิดเป็นเทวดานะ มนุษย์ไปเกิดเป็นหมา

“โตเทยยพราหมณ์.. เธอเป็นภุคค์เธอก็ตระหนี่ พอเกิดเป็นสุนัขมาเฝ้าสมบัติ เธอก็ตระหนี่” เห็นไหม

วิภูฏะอย่างนี้มันเวียนตายเวียนเกิด.. นี่จิตนี้มาจากไหน เวลาเกิดๆ จากพ่อแม่จากแม่ เกิดจากเวรจากกรรม เกิดจากสิ่งทีการกระทำของมันมา นี่สายบุญสายกรรม เพราะอะไร เพราะเวลามันย้อนกลับไง ย้อนกลับไปบุญเพณิวาสนาสุตติญาณ.. ชาดิกที่แล้วเป็นอะไร ชาดิกที่แล้วอยู่กับพ่อแม่คนนี้หรือ คูสิเจ้าชายสิทธัตถะทำไมชาดิก่อนถึงเป็นพระเวสสันดร แล้วพระเวสสันดรเกิดจากใคร เกิดจากพ่อ แล้วพระเจ้าสุทโธทนะเป็นใคร

นี่มันเป็นตระกูลเดียวกันไหม จิตเป็นตระกูลเดียวกันไหม มันเป็นสายบุญสายกรรม เราถึงบอกเวลาเกิดนะ เวลามันเข้าใจธรรมะ คนที่เกิดมานี้ไม่ได้เคยเป็นญาติเป็นพี่น้องกันมา ไม่มีเลย เราเกิดมาในวัฏฏะ เคยเป็นญาติเป็นวงศ์กันไม่ชาติใดก็ชาติหนึ่ง มันจะมีของมัน เป็นสภาวะแบบนั้น มันถึงถูกชะตา เห็นคนนั้นถูกชะตา เห็นคนนี้.. นี่เพราะอะไร เพราะเราเกิดมาในภพชาติหนึ่ง มันต้องมีผิพ้องหมองใจกัน มันมีทั้งนั้นแหละ เรื่องสายบุญสายกรรม

นี่ในศาสนาเราถึงให้อภัยใจ สิ่งที่ทำให้อภัยเนื้อโหสิกรรมต่อกัน เพราะมันเกิดมา มันกระทบ.. นี่ถ้าพูดถึงผู้ที่จิตสะอาดแล้ว เห็นไหม มันเหมือนกับผลของวัฏฏะ... วัฏฏะสิ่งที่กระทบกระทบกัน มันพัดมา คูโบไม่มันปลิวมาสิ เวลาลมพัดมานี้โบไม่มันปลิว กิ่งไม่มันปลิวมา มันมากระทบกัน แล้วมันก็แยกจากกันไป

ชีวิตมีเท่านี้ ! เกิดมาพบกันแล้วก็แยกจากกันไป เกิดมาหากัน เกิดมาเห็นกัน แล้วก็แยกจากกันไป แยกกันไป แต่ก่อนแยกกันไปนี่คิดอะไรไป คิดคาบไป คิดความเจ็บช้ำน้ำใจไป คิดจากคุณงามความดีไป คิดสิ่งดีๆ นี่ไงพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ถึงเกิดมาสร้างบุญกุศลก็เพราะเหตุนี้ไง เอาแต่คุณงามความดีไป คิดคุณประโยชน์ของเราไป

นี่ทำคุณงามความดี พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก เราเกิดจากพ่อจากแม่ เห็นไหม พระอรหันต์ของลูกเพราะอะไร เพราะอนันตริยกรรม.. ทำให้พระพุทธเจ้าห่อพระโลหิต ฆ่าพระอรหันต์ ฆ่าพ่อแม่ ทำให้สงฆ์สังฆเภท ทำให้สงฆ์แตกแยกกัน

สงฆ์สังฆเภท หมายถึงสงฆ์ที่สามานสามัคคีแล้วไปยุเหยยให้แตกแยก แต่ถ้าสงฆ์อย่างเทวทัต เห็นไหม เทวทัตยุเหยยให้แตกแยกไป เอาพระ ๕๐๐ องค์ไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “สารีบุตร.. เธอจงไปเอาภิกษุเหล่านั้นคืนมา” พระสารีบุตรไปเทศนาว่าการเอาลูกศิษย์ของพระเทวทัตกลับมา สงฆ์แตกแยกไหม

สงฆ์ที่มีปัญหากันแล้วเราไปสามาน ไม่เป็นสงฆ์แตกแยก ยุเหยยให้สงฆ์แตกแยกทางสังฆเภทหมายถึงเขารักกัน เขาดีกัน เขาสามานสามัคคีกัน แล้วเราเห็นแล้วอิจฉาริษยา เราไปยุเหยยให้เขาแตกแยกกัน นั่นคือสังฆเภท ! แต่ถ้าสงฆ์เขามีปัญหากัน เราไปเคลียร์ปัญหา เราไปชักนำให้เขาสามัคคีกัน ทำให้เขาดีกัน อันนั้นไม่ใช่สังฆเภทหรอก เพราะเรารู้สิ่งที่ถูกที่ผิด

คุณิ พระที่ตามพระเทวทัตไป ๕๐๐ องค์ เวลาพระสารีบุตรไปเทศน์ว่า การ แล้วเอาพระกลับมา เห็นใหม่ เอาพระกลับมาอยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำสังฆเภทใหม่ ทำให้พวกเทวทัตแตกแยกกันใหม่.. ไม่แตกแยก เพราะสิ่งนี้ที่เขาออกไป เขาออกไปด้วยมิจฉาทิฎฐิ เขาออกไปด้วยความไม่รู้ พระบวชใหม่ ไม่มีวุฒิภาวะ เห็นพระเทวทัตเวลาขอพร ๕ ข้อ.. นี้ต้องอยู่โคนไม้เป็นวัตร ต้องไม่ฉันเนื้อสัตว์ ต้องต่างๆ อย่างนี้พอเห็นแล้วมันทึ่ง โอ้โฮ.. คุณทางโลกธรรม โอ๊ย.. มันน่าทึ่ง

แต่ในความเป็นจริงพระพุทธเจ้าละเอียดกว่านั้น เพราะเป็นจริตนิสัย นิสัยของคน ถ้าใครปรารถนาทางนั้น พระพุทธเจ้าอนุญาต แต่ไม่บังคับตายตัว ถ้าบังคับตายตัวเด็กทำไม่ได้หรอก ผู้ใหญ่นี้ให้เดินมา หรือให้นั่งเฉยๆ นี้ผู้ใหญ่ทำได้ เด็กมันทำได้ใหม่.. เด็กมันทำไม่ได้ ถ้าเด็กมันโตขึ้นมาเด็กมันทำได้ใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าใครเห็นคุณประโยชน์ของมัน ใครมีความปรารถนาจะทำ โอเคเลย พระพุทธเจ้าอนุโมทนาด้วย คนทำดีพระพุทธเจ้าอนุโมทนาหมด แต่ ! แต่คนไม้ทุกอย่างมันต้องมีลูกไม้ก่อน มันต้องมีหน่อใหม่ของมันเกิดขึ้น ในศาสนาก็เหมือนกัน จะบอกว่าเป็นอย่างนั้นตายตัวมันเป็นไปไม่ได้ มันมีการพัฒนาการของมัน

ทีนี้ในเมื่อมีการพัฒนาการของมัน จิตถ้ามันหยาบขึ้นมา จิตนั้นมันไม่พอใจขึ้นมา อะไรมันก็ไม่ยอมรับ ถ้าจิตมันพัฒนาขึ้นมา อะไรมันก็เห็นดีไปหมด.. ถ้าเห็นดี ใครต้องการทำ พระพุทธเจ้าอนุญาต แต่ถ้าบังคับนี้พระพุทธเจ้าไม่อนุญาต เห็นใหม่ นี่เทวทัตเลยแยกออกไป แล้วสงฆ์พวกนี้ไม่มีวุฒิภาวะก็ตามไป เห็นว่ามันเป็นสิ่งที่เหนือกว่าพระพุทธเจ้า สุดท้ายแล้วพระพุทธเจ้าให้พระสารีบุตรไปเทศน์เอา กลับคืนมา ไม่ใช่สังฆเภท !

สังฆเภทหมายถึงหมู่สงฆ์ที่สนิทชิดเชื้อกัน หมู่สงฆ์ที่มีความสุข มีความดี แล้วเราไปยุแหย่ให้แตกแยกถึงเป็นสังฆเภท นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อพ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูก ในชาติปัจจุบันนี้พ่อแม่มีคุณมาก เพราะเกิดมาเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขนะ ดีเอ็นเอไปตรวจเป็นของพ่อแม่หมดละ แต่นิสัยใจคอไม่ใช่ กรรมพันธุ์ต่างๆ ของพ่อของแม่หมดเลย เพราะมันมีบุญมีกรรม เกิดชาติหนึ่ง ผลที่ตอบสนองมันเป็นวิบากกรรมที่เราเกิดมาเป็นพ่อแม่เป็นแม่เป็นลูกกัน

ในเมื่อเกิดมาเป็นพ่อเป็นแม่เป็นลูกกัน พ่อแม่ก็คือพ่อแม่ พ่อแม่ก็คือพระอรหันต์
ของลูกใช่ไหม เพราะชีวิตที่ได้มา เลี้ยงลูกมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย พ่อแม่มีคุณมาก แต่มีคุณ
มากมันเป็นคุณในชาตินี้ไง แต่ถ้าพูดถึงกรรมะ เห็นไหม มันมองข้างภพข้ามชาติ มันมอง
อดีต มองไปไกลกว่านั้นไง แต่ในสังคมโลกสมมุติเป็นเท่านี้ เท่านี้ก็ต้องรักษากันเท่านี้
ถ้ามีประโยชน์เท่านี้ก็จะเป็เท่านี้ แล้วนี่ทำสิ่งที่เป็คุณงามความดีต่อกัน ให้มันดีไป ทุก
อย่างดีไป.. มีเท่านี้เอง เกิดดับไม่มีอะไรเลย สมมุติอยู่ เกิดแล้วดับมันเวียนไปตาม
ธรรมชาติของมัน

ศึกษาธรรม เห็นไหม ศึกษาธรรม นี่ไปดูงาน.. ดูงานนี้ฟังธรรมๆ ธรรมเป็นอย่าง
นั้น.. อย่างนั้น.. อย่างนั้น.. นี่สภาวะธรรมๆ แต่เราไม่เป็นเอง ถ้าเราเป็นเองนะ.. เราเป็น
ธรรมเสียเอง ใจเป็นธรรม ! นี่ใจเป็นธรรมเสียเอง คือใจมันหลุดพ้นออกมาเอง ใจดวงนั้น
ทำอย่างไร

นี่ในภาคปฏิบัติมันมีตรงนี้ไง ตรงที่รู้จริงเห็นจริง และปล่อยวางได้จริง ! ไม่ใช่
รู้จำ เห็นสภาวะเราก็เห็นได้ คุณติเงินในท้องตลาด เห็นไหม มันเคลื่อนไหวอยู่นี่เงิน
เท่าไร? เป็นล้านๆๆ เลย เราก็เห็นกระดาษหมุนไปหมุนมา แล้วมันเป็นของเราหรือ
เปล่า.. แต่ถ้าเป็นของเราละ มันจะมีความรู้สึกต่างกันมากเลย

เงินนั้นของเรา เราเห็นเงินหมุนในตลาด นี่ก็เป็นธรรมะ.. สภาวะธรรม ธรรมะๆๆ
ธรรมะแล้วมีงทุกข์ไหมละ ธรรมะแล้วมีงมีสติไหมละ ธรรมะมีงยับยั้งตัวมีงเองได้หรือ
ยัง นี่ยับยั้งความคิดกับยับยั้งสิ่งที่จะไปกลางคนอื่น ยับยั้งหัวใจของตัวเองนี่ยับยั้งได้
หรือยัง

นี่ความนิ่งอยู่เห็นไหม คุณติ “อย่าดูความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้าณะ” พระอริยเจ้านิ่ง
อยู่เพราะมันรู้เท่าทันตัวเองไง รู้เข้าใจวัฏฏะทั้งหมดเลย แล้วพูดออกไป.. ครูบาอาจารย์
ท่านบอกเลยนะ คุณติพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว จะเทศนาว่า
การจะสอนใคร ว่าไปเขาว่าบ้านะ พูดไปเขาว่าบ้า เพราะมุมมองมันต่างกัน โลกธรรมมัน
มองสวนกลับเลย ทวนกระแสหมดเลย

โลกเขามองกันไปอย่างนั้น แต่พอธรรมนี้ย้อนกลับมาเลย เพราะอะไร เพราะเรา
เกิดมาเพื่อจะสลัดมันทิ้ง ไม่ใช่เกิดมายึดถือมัน ถ้าจะสลัดมันทิ้งเอาอะไรมาสลัดมัน ถ้า

ไม่เห็นใจ ถ้าไม่รู้จักใจแล้วจะเอาอะไรสลัดมัน.. คุณคนสลัด เขาตายแล้วนี่ไปเผาที่เชิงตะกอน มันสลัดได้ใหม่ มันเป็นถ้ำถ่านไปหมดเลย มันสลัดอะไรออกไป มีแต่น้ำตาใจ มีแต่ความผูกพันใจ มีแต่ความอาลัยอาวรณ์ นี่สลัดอะไรออกไป.. แต่ถ้าเราสลัดมันสลัดที่หัวใจ นี่มันสลัดเดี๋ยวนี้เลย แล้วสลัดเดี๋ยวนี้ เพราะมันพ้นไปเดี๋ยวนี้ เห็นใหม่ นี่เกิดมาแล้วได้เป็นประโยชน์กับเรา

นี่ศึกษาธรรม.. ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ว่าศาสนาพุทธนี่เป็นศาสนาแห่งปัญญา ฉะนั้นที่มีคุณประโยชน์มาก แต่คุณประโยชน์มาก เราต้องให้เป็นคุณประโยชน์จริง เราอย่าเอากิเลสเราไปเหนียวให้ฟ้าต่ำ เหนียวให้ธรรมะนี้มาเป็นวิทยาศาสตร์ มาเป็นสิ่งที่โลกๆ มันเป็นโลกใจ เห็นใหม่ โลกียธรรม

โลกุตตรธรรม..ธรรมเหนือโลก ถ้ามันอยู่ในโลกมันจะพ้นจากโลกได้อย่างไร ถ้าเป็นธรรมของโลกมันจะพ้นจากโลกไปได้อย่างไร แล้วมันพ้นจากโลกมันพ้นจากที่ไหน ก็พ้นไปจากโลก โลกคือตัวจิต โลกคือหมู่สัตว์ โลกคือสัตว์โลก โลกคือจิต เห็นใหม่

นี่สัตว์โลก..โลกนี้มีเพราะมีเรา ถ้ามันสลัดทิ้งนี่ต้องเกิดจากโลก เกิดจากภพ เกิดจากภพ เกิดจากเรา.. ธรรมะเกิดจากหัวใจ ธรรมะเกิดจากความรู้สึกรู้ใจของเรา ไม่ใช่เกิดจากท้องฟ้า ไม่ใช่เกิดจากคู่พระไตรปิฎก

คู่พระไตรปิฎกเป็นวิชาการ เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่วางธรรมวินัยไว้ แต่ถ้าเวลามันเกิด มันเกิดกับเรา สมาธิมันเกิดกับเรา สติเกิดกับเรา เกิดจากจิต จิตมันรู้ของมันหมด มันเข้าใจของมันหมด ไม่มีสิ่งใดสงสัยเลย มันสลัดได้หมดเลย มันถึงเป็นความจริงขึ้นมาใจ.. ธรรมะเกิดจากหัวใจ เกิดจากภพ เกิดจากสิ่งที่มันหมุนออกไป เห็นใหม่ นี่เวลามันพ้นออกไปแล้ว มันสลัดออกหมดเลย

นี่เป็นคุณธรรม.. ถ้าแหล่งน้ำ สิ่งต่างๆ ทำให้สดชื่นรื่นรมย์ขึ้นมา หัวใจที่มีศีลธรรมขึ้นมา มันจะทำให้เรารื่นเรริงขึ้นมา มันจะทำให้เรารื่นเรริง เรามีความสุขของเรา แล้วเราจะเข้าใจตามวุฒิภาวะของเรา มันจะเข้าใจตามความเป็นจริงของเรา เอวัง